

Тема уроку: ***ЯК РОЗВИВАЛИСЯ ЗНАННЯ ПРО ЗЕМЛЮ.***
Спостереження за природою та уявлення про Землю в давнину.

Мета: ознайомити учнів з розвитком первинних пізнань про Землю; формувати знання про перші моделі земної поверхні, вміння працювати з картами атласу, порівнювати та зіставляти їх; розвивати просторове мислення, допитливість виховувати пізнавальний інтерес до історії розвитку географічних знань. ;

Обладнання: підручники, атласи, фізична карта півкуль, відеоматеріали

Тип уроку: комбінований

Ключові поняття:

Хід уроку

I. Організація навчальної діяльності

II. Актуалізація опорних знань

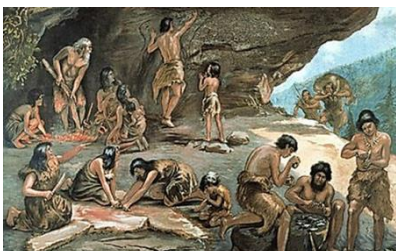
1. Яку форму має планета Земля?
2. Яку будову має Сонячна система?
3. Що вам відомо про уявлення давніх народів про форму та розміри Землі?
4. Що таке горизонт?

Прийом «Вірю — не вірю», поясніть

1. Чи вірите ви в те, що незвіданих земель на нашій планеті вже не залишилося?
2. Чи вірите ви в те, що для сучасних географів зовсім не залишилося роботи?
3. Чи вірите ви в те, що фізична географія вивчає населення та його розміщення?
4. Чи вірите ви в те, що для ґрунтового вивчення географії як науки достатньо уважно прочитати підручник географії?
5. Чи вірите ви в те, що в давнину люди мали точні знання про форму та розміри Землі?

III. Мотивація навчальної діяльності

Пригадайте як жили первісні люди?

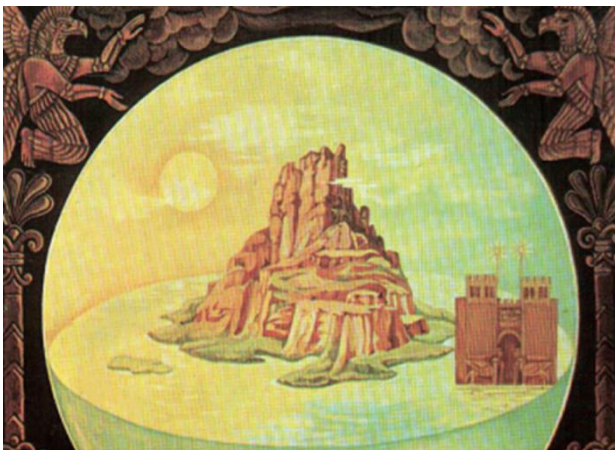
Якою уявляли форму Землі у давнину?

IV. Вивчення нової теми

Пізнання Землі в первісні часи

**Уявлення про Землю та небо в
Давньому Єгипті (малюнок на стіні
всередині однієї з пірамід)**

**Уявлення про Землю та небо в
Стародавньому Вавилоні (VII ст. до н.е.)**

**Уявлення про Землю
у Стародавній Індії (початок н.е.)**

Висновок 1. Нагальна потреба в карті змусила людину створити перші картографічні малюнки ще до винайдення писемності та появи колеса. Найдавніші спроби картографічних зображень свідчать: географічні пізнання людей того часу обмежувалися зображенням околиць територій свого проживання та деякими поясненнями до них.

Розвиток знань про Землю.

Подорожі фінікійців (робота з атласом)

Фінікійці:

плавали водами Середземного моря;

пропливли навколо Африки (609–595 рр. до н. е.);

перетнули пустелю Сахара, заснували поселення на західному узбережжі Африки.

Досягнення стародавніх греків (робота з атласом), перегляд презентації

Греки:

заснували численні поселення на узбережжі та островах Середземного моря;

досліджували гирло Ніла;

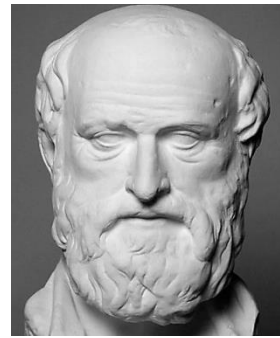
пройшли на судах через Керченську протоку до Азовського моря та дісталися Кавказького узбережжя Чорного моря, де засновували поселення;

заклали наукові основи розвитку географії та картографії.

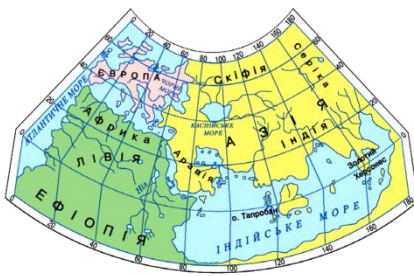
Фалес Мілетський (VII–VI ст. до н. е.) першим, застосовуючи математичні методи, почав вимірювати і визначати положення об'єктів на поверхні Землі. Геродот (480–425 рр. до н. е.) увів поняття «історична географія». Відомий філософ Аристотель (384–322 рр. до н. е.) обґрунтував кулястість Землі. Ератосфен (275–194 рр. до н. е.) — «батько географії» — фундатор наукової географії, першим використав термін «географія». Страбон (63/64–24 рр. до н. е.) — автор «Географії» в 17 книгах, подав детальний опис усіх земель, відомих на той час.

Кarti Ератосфена і Птолемея

Ератосфен досить точно обчислив довжину великого кола Землі (250 стадій, що відповідають близько 39 тис. км), склав карту світу, використавши географічну сітку, звів у єдину систему знання про Землю, накопичені до того часу. Астроном і географ давніх часів Птолемей (90–160 рр. н. е.) систематизував усі відомі на той час географічні знання, обґрунтував геоцентричну систему розвитку Всесвіту, створив знамениту працю «Посібник з географії», склав 26 карт окремих ділянок земної поверхні й одну зведену карту світу.

**Карта Ератосфена Кіренського
(III ст. до н.е.)**

**Карта Клавдія Птолемея з градусною сіткою
(II ст.)**

Висновок 2. Греки були допитливими природознавцями, досвідченими мореплавцями та картографами; аналіз грецьких карт свідчить про значне розширення знань про Землю. На них з'являється картографічна сітка, назви частин світу.

Дослідження
«Порівняння сучасних карт зі стародавніми картами світу»

Карта Ератосфена Кіренського
(III ст. до н.е.)

ФІЗИЧНА КАРТА СВІТУ

Карта Клавдія Птолемея з градусною сіткою
(II ст.)

Перші географічні відомості про українські землі

Греки заснували понад 50 поселень у Північному Причорномор'ї (VIII ст. до н. е.); Геродот побував у Скіфії (південних землях України), уперше описав життя і побут скіфів, склав описи річок Дунаю, Дніпра, Дону, Південного Бугу.

V. Узагальнююче повторення

Географія — одна з найдавніших наук про Землю. Перші уявлення про Землю та її форму виникали поступово. Спочатку вони дуже відрізнялися від сучасних. У давнину люди шукали нові території для полювання, рибальства, землеробства. У подальшому вони вирушали в далекі подорожі для торгівлі, завоювань. Праці грецьких учених свідчать про зародження географічної науки в античні часи. Описи території, на якій розміщена сучасна Україна, вели з давніх часів.

«Експрес-тест»

1. Автор наукової праці «Посібник з географії»:

А Ератосфен; **Б** Анаксимандр; **В** Гекатей Мілетський; **Г** Птолемей.

2. Першим обчислив довжину земного кола:

А Піфагор; **Б** Ератосфен; **В** Аристотель; **Г** Страбон.

3. Кулястість Землі підтверджує:

А тінь, яку відкидає Земля під час затемнення Місяця;

Б тінь, яку відкидають предмети в полудень;

В наявність зірок на небосхилі;

Г зміна дня та ночі.

4. Давні мандрівники добре орієнтувалися на місцевості за допомогою:

А приладів; **Б** інтуїції; **В** зірок; **Г** компасу.

5. Першими давніми мореплавцями, які обігнули Африку, були:

А фінікійці; **Б** візантійці; **В** єгиптяни; **Г** китайці.

Домашнє завдання:

Опрацювати конспект, доповнити цікавим, вибрати головне і записати у зошит.

Переглянути відео <https://www.youtube.com/watch?v=VWvTb7tth4k>